

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ...การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ.....

ข้อมูลทั่วไป

การรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ในวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๓ ณ ศูนย์การประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี อาคารอิมแพ็ค ฟอรั่ม ห้องซฟฟาย ๒๐๒ จังหวัดนนทบุรี โดยมีศาสตราจารย์พิเศษ ภัคดี โพธิศิริ เป็นประธาน และมีศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ และพลอากาศเอกวีรวิท คงศักดิ์ ร่วมเป็นวิทยากร โดยนางสาวณีย์ แสงสุพรรณ ที่ปรึกษานโยบายและแผน สศช. เป็นเลขานุการ

กลุ่มเป้าหมายจาก ผู้แทนภาคีการพัฒนา ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนสถาบันการศึกษา และภาคประชาชน จำนวน๘๐..... คน

สรุปผลภาพรวมต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน เห็นด้วยกับการผลักดันการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน การออกกฎหมายการป้องกันการฟ้องปิดปาก (Anti Slapp Laws) และมุ่งเน้นการคุ้มครองพยานและผู้แจ้งเบาะแส พร้อมทั้งการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาช่วยในการพิจารณาคดีเพื่อความโปร่งใสและลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ ตลอดจนการส่งเสริมให้มีกฎหมายข้อมูลข่าวสารที่สามารถเปิดเผยข้อมูลได้อย่างแท้จริง ไม่ล่าช้า และเป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย นอกจากนี้การบริหารบุคลากรภาครัฐ ทั้งในการแต่งตั้งและโยกย้าย จะต้องดำเนินการอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรมในทุกขั้นตอน รวมทั้งการสกัดกั้นการทุจริตในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ ซึ่งจะช่วยลดความสูญเสียงบประมาณของประเทศได้อย่างมีนัยสำคัญ

ประเด็นรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ

๑. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

เห็นด้วย

๒. เป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับแผนชัดเจน สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

เห็นด้วย

๓. กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

๓.๑ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ ประชาชนร่วมใจต้านภัยทุจริต

สรุปผลความคิดเห็น

- การตรวจสอบการทุจริตโดยภาคประชาชนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากมีความเป็นอิสระ คล่องตัว และไม่ได้มีข้อจำกัดเช่นหน่วยงานภาครัฐ โดยผู้ร้องเรียนส่วนใหญ่มักเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ เนื่องจากเจ้าหน้าที่รัฐร้องเรียนเองไม่ได้ จึงต้องร้องเรียนผ่านภาคประชาชน
- ควรส่งเสริมให้กลุ่มภาคีต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ อาทิ กลุ่มเยาวชน กลุ่มชุมชนในระดับอำเภอและจังหวัด ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่มีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็งในท้องถิ่นอยู่แล้ว โดยให้เน้น

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเชิงระบบของภาคประชาชน (Engagement and Participation) มากขึ้น โดยภาครัฐต้องให้การสนับสนุนอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม อาทิ การจัดตั้งศูนย์ประสานงานภาคประชาชน และหน่วยงานภาครัฐต้องให้การรับรองทางกฎหมาย

- การสนับสนุนให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองและมีส่วนร่วมกับภาคีต่าง ๆ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง อาทิ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนควรทำงานร่วมกับกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทยอย่างบูรณาการ เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความมั่นคง มีเสถียรภาพ นอกจากนี้ยังอาจใช้กลไกกรมการธรรมาภิบาลจังหวัดเข้ามาช่วยเสริมหรือมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตในพื้นที่ด้วย

๓.๒ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ เปิดโปง ปลอดภัย ได้รับการคุ้มครอง

สรุปผลความคิดเห็น

- ภาครัฐควรอำนวยความสะดวกและประชาสัมพันธ์แก่ผู้ร้องเรียนหรือผู้แจ้งเบาะแสให้สามารถเข้าถึงช่องทางการร้องเรียนและแจ้งเบาะแสได้อย่างหลากหลายและสะดวกเพิ่มขึ้น ตลอดจนควรสนับสนุนการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ แก่ประชาชน อาทิ การใช้สื่อประชาสัมพันธ์ และการจัดทำคู่มือ เพื่อทำให้ประชาชนมีศักยภาพในการติดตามข่าวสาร แจ้งเบาะแส และแสดงความจำนงในกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบได้มากขึ้น นอกจากนี้ต้องให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นต่อระบบการร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแสดังกล่าว อีกทั้งจะต้องมีระบบการแจ้งผลการติดตามให้กับผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนทราบด้วย
- มีการพัฒนาระบบรับเรื่องร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแส โดยศูนย์ประสานงานของประชาชนหรือศูนย์ประสานงานต่อต้านการทุจริตภาคประชาชนที่ได้รับการรับรองหน่วยงานจากภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูล และติดตามผลการดำเนินการในท้องที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม
- ควรมีระบบการคุ้มครองพยานหรือการเยียวยาครอบครัวผู้แจ้งเบาะแสให้เหมาะสม เป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพมากขึ้น อาทิ กำหนดช่องทางการแจ้งข้อมูลการทุจริตโดยตรงระหว่างผู้แจ้งเบาะแสกับสำนักงาน ป.ป.ช. หรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ต้องผ่านบุคคลหรือหน่วยงานชั้นกลางอื่น ๆ เพื่อความปลอดภัยของผู้แจ้งเบาะแส และทำให้ขั้นตอนการแจ้งเบาะแสดังกล่าวถึงขั้นตอนการตรวจสอบและแก้ไขปัญหาสามารถดำเนินการได้ในระยะเวลาที่เหมาะสมไม่นานเกินความจำเป็น นอกจากนี้ ในขณะเดียวกันต้องมีการเยียวยาผู้ถูกกล่าวหาและครอบครัวหากไม่มีความผิดตามข้อกล่าวหาด้วย
- สนับสนุนกฎหมายการป้องกันการฟ่องปิดปาก (Anti Slapp Laws) เพื่อป้องกันไม่ให้เสียงของการเรียกร้องสิทธิและการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นจริงต่อสาธารณะอ่อนแรงหรือเงียบลงไป แต่ต้องให้ความรัดกุมมากยิ่งขึ้น และครอบคลุมทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักข่าว และสื่อมวลชน
- การร้องขอข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐค่อนข้างมีความยุ่งยากและในบางกรณีไม่สามารถเข้าถึงได้ ซึ่งนับเป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จึงจำเป็นต้องผลักดันให้มีกฎหมายข้อมูลข่าวสารที่สามารถเปิดเผยข้อมูลได้อย่างแท้จริง ไม่ล่าช้า และเป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย โดยต้องทบทวนความจำเป็นและความซ้ำซ้อนของเนื้อหาที่ปรากฏในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยควรเร่งสรุปผลการพิจารณาเพื่อใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนและการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสที่กำหนดไว้ในแผนปฏิรูป ฯ ทั้งนี้ หากหน่วยงานเจ้าของข้อมูลใดไม่ดำเนินการจะต้องมีการกำหนดบทลงโทษไว้ให้ชัดเจนด้วย

๓.๓ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ กระบวนการยุติธรรม มุ่งผลสัมฤทธิ์

สรุปผลความคิดเห็น

- ควรมีการปรับใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการพิจารณาและตัดสินคดี เพื่อลดการใช้ดุลพินิจจากเจ้าพนักงาน ให้การตัดสินมีความเที่ยงตรง และส่งผลให้เกิดความโปร่งใสในการพิจารณาตัดสินคดีต่าง ๆ
- การดำเนินคดีกับผู้กระทำการทุจริตและการยึดทรัพย์สินจากการทุจริตควรมีการดำเนินการอย่างจริงจัง และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน และนำทรัพย์สินที่ได้มาจากการยึดทรัพย์สินไปพัฒนาประเทศด้านการศึกษา การพยาบาล และเด็กด้อยโอกาส ฯลฯ

๓.๔ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ ราชการไทยโปร่งใส ไร้ผลประโยชน์

สรุปผลความคิดเห็น

- การบริหารบุคลากรภาครัฐ ทั้งในการแต่งตั้งและโยกย้าย ยังมีการเล่นพรรคเล่นพวก และขาดระบบคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงานดังกล่าว จึงควรมีการปลูกฝังระบบคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นในองค์กร
- การแสวงหาผลประโยชน์ในหน้าที่ยังคงมีอยู่อย่างกว้างขวางและทำให้เกิดเหตุการณ์รุนแรง เช่น การกราดยิงที่จังหวัดนครราชสีมา
- การปรับทัศนคติต่อเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐมีความจำเป็นต้องนำนวัตกรรมมาร่วมใช้และพัฒนาในการดำเนินการด้วย
- การแก้ปัญหาคอร์รัปชันนั้นจะแก้ได้โดยต้องทำให้เห็นว่า ผลตอบแทนจากความเสี่ยงในการทุจริตนั้นไม่คุ้มค่า และไม่ควรถูกจำกัดเวลาในการฟ้องร้องคดีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมทั้งต้องมีการตรวจสอบเส้นทางการเงินของผู้ทุจริตให้รอบด้าน
- การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบความรักรวยผิดปกตินั้น ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าต้องมีการยื่นบัญชีตั้งแต่เข้ารับราชการและบังคับใช้อย่างจริงจัง นอกจากนี้ควรกำหนดเป้าหมายให้หน่วยงานภาครัฐให้ปฏิบัติตามวินัยข้าราชการอย่างเคร่งครัดเพื่อลดโอกาสในการเรียกรับผลประโยชน์ และต้องกำหนดกฎหมายให้มีความเฉพาะต่อคดี ก็จะสามารถทำให้มีความเกรงกลัวต่อการทุจริตได้มากขึ้น

๓.๕ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย

สรุปผลความคิดเห็น

- สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) มีข้อสังเกตว่า สตง. ไม่มีอำนาจในการควบคุม กำกับ ติดตาม ดูแลโครงการตามที่กำหนดไว้ในตัวชี้วัดได้ แต่ สตง. ในฐานะหน่วยงานตรวจสอบยินดีให้ความร่วมมือในการตรวจสอบภายใต้อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดอย่างเต็มความสามารถ หากมีความชัดเจนของกิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจน
- หน่วยงานตรวจสอบภายในของแต่ละองค์กรจะต้องมีความรู้ความสามารถและเข้มแข็ง ตรวจสอบจริงจัง จึงจะสามารถลดการทุจริตในหน่วยงานลงได้
- บทลงโทษต่อการกระทำผิดควรมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

- ทุกหน่วยงานของรัฐควรมีการประเมินความเสี่ยงในการทุจริตไม่ว่าโครงการจะมีมูลค่าต่ำกว่า ๕๐๐ ล้านบาทหรือไม่ เนื่องจากควรมีการตรวจสอบการทุจริตในทุกโครงการไม่ว่าจะมีมูลค่าเท่าไรก็ตาม หรือควรถูกกำหนดให้วงเงินลดลงเหลือ ๑๐๐ ล้านบาท เพื่อป้องกันการทุจริตโครงการได้กว้างขึ้นมากกว่ามุ่งเน้นที่โครงการขนาดใหญ่เท่านั้น

๔. ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ

สรุปผลความคิดเห็น

- กฎหมายขาดการบังคับใช้อย่างจริงจัง ให้เป็นรูปธรรมและสัมฤทธิ์ผล จึงควรผลักดันให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายให้มากขึ้น

๕. อื่น ๆ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับแผนการปฏิรูปประเทศ

สรุปผลความคิดเห็น

- แผนการปฏิรูปประเทศ มีความครอบคลุมในทุกมิติดีอยู่แล้ว ทั้งในด้านการป้องกันและการบริหารจัดการ แต่ปัญหาหลักอยู่ที่การบังคับใช้มาตรการอย่างจริงจัง อาทิ การบังคับใช้มาตรการคุณธรรมต่อผู้มีอำนาจ ความร่วมมือในการดำเนินการของภาครัฐและภาคเอกชน ภาคประชาชน อย่างบูรณาการร่วมกัน
- ควรกำหนดตัวชี้วัดให้สะท้อนถึงระดับการบรรลุเป้าหมายที่สะท้อนให้เห็นผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบ (Impact) อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น รวมทั้งให้มีการประเมินผลและเปิดเผยข้อมูล เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงตรวจสอบได้
- ควรสร้างช่องทางการสื่อสารระหว่างประชาชนและหน่วยงานภาครัฐด้วยการส่งข้อมูลตอบกลับ (Feedback) ภายใต้ระบบที่รวดเร็ว รักษาความลับได้ และเป็นระบบที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้มากขึ้น
- กลุ่มเป้าหมายในทุกกิจกรรมปฏิรูปควรให้ครอบคลุมถึงประชากรทุกวัย โดยเฉพาะประชากรกลุ่มอ่อนไหวต่อการได้รับผลกระทบจากการพัฒนาต่าง ๆ อาทิ กลุ่มเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ